

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВОГО ВЛАСНОРУЧНОГО ПІДПISУ В ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

***Метою** статті є висвітлення потреби у використанні цифрового власноручного підпису як сучасного, ефективного, зручного й екологічного елемента електронного урядування для суспільства в діяльності органів Національної поліції України.*

***Методи.** У статті використані такі методи дослідження: аналіз; порівняльно-правовий; аналогія; узагальнення; ідеалізація; формалізація; синтез. Саме такий перелік використаних методів дослідження надав можливість сформулювати проаналізований матеріал відповідно до мети цієї статті.*

***Результати.** У статті досліджено адміністративно-правові засади використання такого елемента електронного урядування, як цифровий власноручний підпис у діяльності органів Національної поліції України. Висвітлено поточні нормативні акти, які регулюють використання цифрового власноручного підпису в органах державної влади. Наведено приклади використання цифрового власноручного підпису в органах Національної поліції України через взаємодію населення з поліцією. Розглянуто рекомендації стосовно чинного законодавства з регулювання використання цифрового власноручного підпису як такого, який прирівняний до власноручного підпису, для підписання електронних форм документів. Досліджено ефективність, швидкість та екологічність електронного документообігу в разі використання цифрового власноручного підпису в діяльності органів Національної поліції. Зазначено доступність для ознайомлення з повною формою підписаного електронного документа з використанням цифрового власноручного підпису для осіб в електронному вигляді.*

***Висновки.** Використання цифрового власноручного підпису на цей час нормативно врегульовано лише в декількох державних органах, що обмежує попит суспільства на можливість доступу населення до широкого кола сучасних технологій. Така можливість підписання електронних документів із використанням цифрового власноручного підпису, на наш погляд, не має обмежуватися суто довірливими відносинами, через що не дає змоги особі підписати в реальних умовах зручним, швидким і загальнодоступним способом створений поліцейським електронний документ. Підпис свідчить про попит суспільства на такий сучасний, ефективний, зручний та екологічний елемент електронного урядування в діяльності органів Національної поліції України. Запровадження використання такого елемента, як цифровий власноручний підпис у діяльності органів Національної поліції України, має стати досить зручним і поширеним способом підписання електронних документів, чим приверне більший попит населення на інформатизацію суспільства.*

Ключові слова: електронне урядування, адміністративна процедура, сенсорний електронний пристрій, електронний документ, адміністративна справа, адміністративний акт.

Маслов Дмитро,
аспірант кафедри
державно-правових
дисциплін,
кримінального права
і процесу
Харківського
національного
педагогічного
університету імені
Г. С. Сковороди
orcid.org/0009-0002-
2783-3347
pocht8888@gmail.com

1. Вступ

Використання цифрового власноручного підпису в діяльності органів Національної поліції України досліджено фрагментарно, що потребує ґрунтовного аналізу та може становити досить значний запит суспільства у запровадженні такої технології електронного урядування в системі Національної поліції України. Але використання цифрового власноручного підпису в діяльності органів Національної поліції України відповідно до чинного законодавства стикається з низкою проблем, серед яких: а) відсутність відповідного нормативно-правового акта, який міг би надати можливість підписання особою створеного поліцейським електронної форми документа у вигляді адміністративного акта з використанням цифрового власноручного підпису; б) використання цифрового власноручного підпису можливо лише у площині договірних відносин у межах цивільного законодавства; в) цифровий власноручний підпис потребує наявності у сторін зразка відцифрованого підпису особи для підтвердження оригінального підпису особи, який не завжди можливо ідеально відтворити, що потребує попередньої домовленості сторін, яка у взаємодії поліції з особою неможлива.

Ці проблеми використання цифрового власноручного підпису в діяльності Національної поліції України потребують ґрунтовного дослідження й нормативно-правового врегулювання, оскільки, на наше переконання, цифровий власноручний підпис має перспективу стати альтернативною можливістю в підписанні широкого кола електронних документів, які створюються під час взаємодії населення з поліцією.

Реалізація права кожного на доступ до сучасних, зручних та ефективних інструментів електронного урядування постає як необхідна потреба інформатизації в нашому суспільстві. Акцентуючи увагу на доступності і простоті використання такого елемента, як цифровий власноручний підпис, для кожної особи під час взаємодії з органами Національної поліції України, ми можемо значно підвищити активну участь суспільства у сучасних інформаційно-комунікаційних технологіях, чим збільшимо заінтересованість

населення у формуванні нового типу держави на прикладі діяльності органів Національної поліції України. Використання цифрового власноручного підпису в діяльності органів Національної поліції України підкреслює мету бути сучасним, зручним, екологічним та ефективним елементом електронного урядування, що орієнтований не тільки на задоволення потреб громадян, а й на збільшення використання електронного документообігу в діяльності органів Національної поліції України, що найкращим чином зменшує паперові носії та, як наслідок, підвищує рівень екологічного середовища нашої країни.

Ця наукова стаття має такі **цілі**: зробити ґрунтовний аналіз чинного законодавства з використання цифрового власноручного підпису, дослідити правові засади використання електронного документообігу в органах Національної поліції України, запропонувати рекомендації відповідно до чинного законодавства для ініціювання прийняття нормативно-правового акта, яким буде врегульовано використання цифрового власноручного підпису в діяльності органів Національної поліції України.

Методологія. Аналіз предмета та мети дослідження через порівняльно-правовий метод використання цифрового власноручного підпису дає змогу зіставити подібні явища та за аналогією виокремити схожість за певними ознаками в запровадженні такої технології в органах Національної поліції України. Узагальнення окремих ознак законодавства під час регулювання такого елемента електронного урядування, як цифровий власноручний підпис, дає можливість ідеалізації прототипів у застосуванні подібної технології, яка вже має місце у використанні декількома державними органами. Формалізація дає змогу категоризувати правові явища, зазначених у статті, для застосування синтезу окремих нормативних актів під час формулювання рекомендацій застосування наведених у статті пропозицій.

1. Визначення терміна «цифровий власноручний підпис»

Електронне врядування в сучасному інформаційному світі набуває все більшого та вагомого значення в діяльності органів виконавчої влади. Окремі проблеми електронного урядування висвітлюються в наукових працях В. В. Марченко, А. О. Ільїної, М. С. Демкової, С. А. Чукут, А. В. Науменко, О. Ю. Лялюк, О. А. Баранова, І. Б. Жилияєва, А. І. Семенченко й інших авторів. Проте, незважаючи на досить ґрунтовні дослідження питань впровадження електронного урядування й окремих елементів цифровізації в органах виконавчої влади, проблема використання цифрового власноручного підпису в органах Національної поліції України досліджена фрагментарно й потребує аналізу, активного вивчення та вдосконалення для підвищення якості життя населення та розкриття ефективного інструменту співпраці суспільства з поліцією.

Керуючись Женевською декларацією принципів побудови інформаційного суспільства, ми повинні орієнтуватися на інтереси людей для повної реалізації свого потенціалу в підвищенні якості життя, що потребує співпраці

та партнерських відносин між сторонами для сприяння їхньому сталому розвитку (Declaration of Principles Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium, 2003). І саме такий орієнтир, спрямований на інтереси людей у співпраці між сторонами в максимально зручному, загальнодоступному й інноваційному партнерстві суспільства з поліцією, на наш погляд, полягає у використанні такого елемента електронного урядування, як цифровий власноручний підпис у діяльності органів Національної поліції України.

Але такого визначення, як цифровий власноручний підпис у діяльності органів Національної поліції України, серед нормативно-правових актів чинного законодавства немає. Такий стан речей означає, що нам потрібно не тільки висвітлити, яким чином використовувати цифровий власноручний підпис у діяльності органів Національної поліції України, а й зробити ґрунтовний аналіз чинного законодавства, щоб за аналогією використання цифрового власноручного підпису в інших державних органах запропонувати рекомендацію щодо використання цифрового власноручного підпису в діяльності органів Національної поліції України.

Проблема використання цифрового власноручного підпису знаходить свій прояв у недостатньому нормативно-правовому регулюванні, оскільки навіть саме визначення терміна «цифровий власноручний підпис» ми можемо знайти тільки в підзаконному акті, а саме постанові Національного банку України № 172 (постанова НБУ № 172, 2023). Відповідно до п. 16 ч. 2 розділу I постанови Національного банку України № 172, під цифровим власноручним підписом (далі – ЦВП) слід розуміти електронний підпис, що є власноручним підписом фізичної особи, створеним на екрані електронного сенсорного пристрою (постанова НБУ № 172, 2023). Згідно з п. 4 ч. 2 розділу I постанови Національного банку України № 172, під електронним сенсорним пристроєм (далі ЕСП) розуміється електронний пристрій із сенсорним екраном, на якому особа може створити цифровий власноручний підпис (постанова НБУ № 172, 2023).

2. Позитивні можливості використання ЦВП в діяльності поліції

ЦВП, створений за допомогою ЕСП, розглядається нами як зручний, загальнодоступний та інноваційний елемент партнерства населення з поліцією, що має на меті потенціал підвищити якість життя. По-перше, саме завдяки ЦВП кожній особі незалежно від обставин взаємодії з поліцією надається можливість підписання електронного документа навіть за відсутності кваліфікованого електронного підпису. Тобто мається на увазі, що особисте звернення осіб до органів поліції, складене у вигляді електронного документа, може бути підписане з використанням ЦВП за допомогою ЕСП. Так само особа має право, використовуючи ЦВП за допомогою ЕСП, підписати постанову у справі про адміністративне правопорушення або протокол про адміністративне правопорушення. З огляду на наведене ЦВП для підписання електронного документа, на відміну від електронного підпису, має низку переваг: 1) не

потребує доволі складної процедури створення електронного підпису; 2) не вимагає від особи наявності фізичного електронного носія кваліфікованого електронного підпису для підписання електронного документа; 3) не потребує досить складної криптографічної інфраструктури з ідентифікації поліцейським наданого від особи носія кваліфікованого електронного підпису для можливості підписання електронного документа.

По-друге, ЦВП повинен привести до зменшення паперових носіїв в органах Національної поліції України і, як наслідок, спрощення переходу до електронного документообігу, а загальнодоступність і зручність у використанні ЦВП мають на меті підкреслити орієнтир на інтереси людей у підвищенні якості життя. Саме тому ЦВП має позитивні переваги, а саме: 1) електронний документ створюється поліцейським і підписується особою з використанням ЦВП як оригінал один раз. Тобто створення електронної копії документа для внесення даних до електронного документообігу з паперового власноручно підписаного документа не потребується, а це, зі свого боку, вирішує проблему відсутності електронного підпису особи або ЦВП особи в такій електронній копії документа; 2) зменшення бюрократичного апарату в органах Національної поліції України і значної кількості паперових носіїв, що позначиться на підвищенні швидкості й ефективності у взаємодії населення з поліцією і, що є не менш важливим, покращить якість екологічного середовища через зменшення використання паперу в органах Національної поліції України; 3) особа, використовуючи ЦВП, підписує оригінал електронного документа, з яким може відразу ознайомитись, і саме в такому вигляді оригінал електронного документа може бути відправлений на вказаний особою e-mail або в застосунок «ДІЯ» (державне підприємство «ДІЯ») за вибором особи. За таких умов вирішується проблема втрати або зіпсуття паперового документа, адже оригінал електронного документа для ознайомлення в режимі онлайн може бути доступний 24 години / 7 днів на тиждень.

Схожі погляди щодо орієнтира на доступні, якісні, зручні для ознайомлення та з оптимальним використанням часу процеси надання адміністративних послуг ми знаходимо у Марченко В. В. який слушно підкреслив, що серед потреб громадян у системі електронного урядування визначальною є можливість отримання адміністративних послуг у режимі онлайн 24 години / 7 днів на тиждень, у зручному місці, без відвідування того чи іншого органу (Марченко, 2016).

Не менш важливим постає питання врегулювання використання ЦВП відповідно до Національного стандарту України. Згідно з п. 4.4 вимог до оформлення документів уніфікованої системи організаційно-розпорядчої документації ДСТУ 4163:2020, юридичні особи під час створення електронних документів обов'язково повинні мати реквізит у вигляді електронного підпису або електронної печатки (ДСТУ ДП «УкрНДНЦ» № 144, 2020), при цьому залишено поза увагою можливість використання ЦВП. Так само не розглядає можливість використання ЦВП і Верес І., зазначаючи, що в законодавстві

до власноручного прирівняний лише електронний цифровий підпис, що ґрунтується на посиленому сертифікаті відкритого ключа (Верес, 2017).

3. Регулювання використання ЦВП в діяльності державних органів

Проте з огляду на п. 31 розділу IV постанови Національного банку України № 172 зазначається, що банки та їхні клієнти для підписання електронних документів можуть використовувати ЦВП (постанова НБУ № 172, 2023). При цьому кількість установ, де може використовуватися ЦВП, доволі значна, відповідно до п. 32 розділу IV постанови Національного банку України № 172 до таких установ належать: 1) страхові компанії; 2) ломбарди; 3) кредитні спілки; 4) лізингові компанії; 5) фінансові установи (крім тих, що надають послуги з надання гарантій і з факторингу); 6) небанківські надавачі фінансових платіжних послуг, серед яких: а) платіжні установи (включно з малими платіжними установами); б) філії іноземних платіжних установ; в) установи електронних грошей; г) філії іноземних установ електронних грошей; г) фінансові установи, що мають право на надання платіжних послуг; д) оператори поштового зв'язку, що мають право надавати фінансові платіжні послуги (постанова НБУ № 172, 2023).

Знаходить свій прояв ЦВП і у вигляді відцифрованого зразка підпису особи, інформація про такий підпис вноситься до Єдиного державного демографічного реєстру відповідно до Закону (п. 10 ч. 1 ст. 7) (ЗУ «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», 2012). Відцифрований зразок підпису особи належить до біометричних даних, які зібрані на основі фіксації характеристик особи, що мають достатню стабільність та істотно відрізняються від аналогічних параметрів інших осіб. При цьому пояснюється, що відцифрований зразок підпису це біометричні параметри, які належать до вимірювальних фізичних характеристик або особистісних поведінкових рис, що використовуються для ідентифікації (впізнання) або верифікації особи відповідно до Закону (ч. 1 ст. 3) (ЗУ «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», 2012).

Але відразу постає проблема в законодавчому регулюванні використання ЦВП, оскільки після проведення процедури створення відцифрованого підпису він стає основним зразком для подальшої можливості підписання електронних документів, що не завжди можливо ідеально відтворити. Також проблема і в тому, що використання ЦВП законодавчо регулюється за домовленістю сторін або в межах цивільного законодавства і сторони повинні мати зразки таких ЦВП.

Так, у ч. 3 ст. 207 Цивільного кодексу України зазначено, що використання під час вчинення правочинів факсимільного відтворення підпису за допомогою засобів електронного підпису або іншого аналога власноручного підпису допускається у випадках, встановлених законом, іншими актами цивільного законодавства, або за письмовою згодою сторін, у якій мають міститися

зразки відповідного аналога їхніх власноручних підписів, або іншим чином врегульовується порядок його використання сторонами (Цивільний Кодекс України, 2003). У ч. 1 ст. 12 Закону України «Про електронну комерцію» зазначено, що електронний правочин, укладений відповідно до акта цивільного законодавства або за домовленістю сторін, може бути підписаний сторонами з використанням аналога власноручного підпису (факсимільного відтворення підпису за допомогою засобів механічного або іншого копіювання, іншого аналога власноручного підпису) за письмовою згодою сторін, у якій мають міститися зразки відповідних аналогів власноручних підписів (ЗУ «Про електронну комерцію», 2015).

4. Пропозиції та шляхи вирішення проблем використанням ЦВП в діяльності поліції

Такі вимоги щодо використання ЦВП для підписання електронних документів пояснюються необхідністю мати договірні умови у взаємодії сторін за попередньою домовленістю у здійсненні правочинів, але такий зручний, доступний та ефективний елемент електронного урядування, як ЦВП, на нашу думку, не повинен обмежуватися лише договірними відносинами сторін. Вважаємо доречним запропонувати рекомендації для вирішення порушених питань стосовно використання ЦВП в діяльності органах Національної поліції України. Рекомендації щодо використання ЦВП у взаємодії поліції з населенням для підписання електронних документів, на наш погляд, повинні мати важливі положення в діяльності органів Національної поліції України, які достатньо чітко зазначені в постанові (постанова НБУ № 172, 2023).

Так, у п. 34 розділу IV постанови Національного банку України № 172 зазначено, що установа зобов'язана забезпечити дотримання таких вимог під час створення електронного документа з ЦВП підписувача: 1) проведення ідентифікації та верифікації підписувача відповідно до вимог законодавства України; 2) ознайомлення підписувача з текстом документа перед його підписанням ЦВП; 3) підписання ЦВП саме того документа, з яким ознайомився підписувач; 4) нерозривне поєднання ЦВП з електронним документом, підписаним цим ЦВП; 5) автоматичне створення кваліфікованої електронної позначки часу для електронного документа відразу після його підписання ЦВП (постанова НБУ № 172, 2023).

Важливим моментом також буде підкреслити той факт, що, відповідно до ст. 35 Закону України «Про адміністративну процедуру», під час виконання своїх обов'язків адміністративний орган має право офіційно засвідчити справжність підпису, пов'язаного з адміністративним провадженням (ЗУ «Про адміністративну процедуру», 2022). Це означає, що використання ЦВП за допомогою ЕСП відповідатиме офіційно підтвердженому підпису особи у створеному поліцейським електронному документі.

Поліцейський, наприклад, під час розгляду провадження в справі про адміністративне правопорушення створює електронний адміністративний акт,

який офіційно може бути підписаний з використанням ЦВП на ЕСП. При цьому визначення достовірності інформації про особу покладається на поліцейського, оскільки, відповідно до п. 1 ч. 1 статті 31 Закону України «Про Національну поліцію України» поліцейський має право проводити перевірку документів особи, відповідно до якої ідентифікує особу та достовірність документів особи (ЗУ «Про Національну поліцію України», 2015). Посилаючись на наказ (інструкції) МВС України № 180 від 13.03.2023, розділ II, органи (підрозділи) поліції, що отримали інформацію в межах компетенції, забезпечують повноту, достовірність і своєчасність внесення інформації за допомогою мобільного логістичного пристрою до інформаційної підсистеми «Адміністративна практика» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» (наказ МВС України № 180, 2023).

Повертаючись до рекомендацій щодо використання ЦВП для підписання електронних документів у взаємодії поліції з населенням, керуючись як прикладом положеннями постанови (постанова НБУ № 172, 2023), важливим буде також покласти на поліцію виконання таких пунктів постанови (постанова НБУ № 172, 2023), як: 35) поліція після створення електронного документа з ЦВП зобов'язана забезпечити захист цього ЦВП від подальшого знищення, копіювання, розповсюдження, модифікації; 36) поліція зобов'язана забезпечити застосування антивірусного захисту в інформаційній системі установи та на електронному сенсорному пристрої установи, який використовується для створення ЦВП; 37) перелік подій, що фіксуються в електронному журналі подій, визначається поліцією з урахуванням можливості надалі: 1) підтвердити факт, дату і час підписання документа ЦВП особою та поліцейським; 2) підтвердити факт попереднього ознайомлення підписувача з текстом документа, що підписувався; 3) надавати інформацію щодо процесу підписання конкретного документа та доведення достовірності такої інформації на запит уповноважених державних органів у випадках, установлених законами України, або за рішенням суду (постанова НБУ № 172, 2023).

Приваблива можливість використовувати ЦВП в діяльності поліції для підписання кожною особою електронних документів загальнодоступним способом потребує деталізованого вивчення для прийняття відповідного нормативного акта, яким буде визначено порядок використання ЦВП в діяльності органів Національної поліції України та унормовано обмеження використання ЦВП лише на договірних відносинах.

На цей час на прикладі заповнення електронної форми постанов про адміністративні правопорушення поліцією ми можемо звернути увагу на обмеження, з якими стикаються поліцейські у своїй діяльності, складаючи постанови про адміністративні правопорушення в електронному вигляді, адже такі документи повинні роздруковуватися на папері для обов'язкового підписання паперового зразка постанови особою, яка скоїла адміністративне правопорушення, оскільки, відповідно до п. 5 розділу IV наказу № 1395 МВС України від

07.11.2015, постанова про накладення адміністративного стягнення у справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване не в автоматичному режимі, складається в електронній формі у вигляді стрічки, яка роздруковується поліцейським із зазначенням відомостей, що відповідають пунктам постанови про накладення адміністративного стягнення у справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху (наказ МВС України № 1395, 2015).

Отже, поліцейські вже мають право і складають постанови в електронній формі, створюючи по суті електронний документ, і достатньо логічним кроком тепер було б запровадити можливість підписання електронної форми документа загальнодоступним, ефективним і зручним способом для кожної особи з використанням ЦВП. У такому випадку електронний документ може бути створений поліцейським і підписаний особою лише один раз із використанням ЦВП на ЕСП для підписання електронного документа.

Стосовно створення електронної форми документа поліцейським, то, згідно зі статтями 69 та 70 Закону України «Про адміністративну процедуру», за результатами розгляду справи поліцейський у межах своїх повноважень приймає адміністративний акт, електронна форма якого оформлюється відповідно до вимог законодавства про електронні документи й електронний документообіг (ЗУ «Про адміністративну процедуру», 2022). З'ясувавши можливість створення електронної форми документа поліцейським, важливим буде приділити увагу до обов'язкового реквізиту електронного документа відповідно до вимог законодавства про електронні документи й електронний документообіг у вигляді підпису. Так, відповідно до Закону (ст. 7) (ЗУ «Про електронні документи та електронний документообіг», 2003) вказується наявність в оригіналі електронного документа обов'язкового реквізиту у вигляді електронного підпису автора або підпису, прирівняного до власноручного підпису, але з посиланням на Закон (ЗУ «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», 2017), у якому вказується, що електронні довірчі послуги надаються, як правило, на договірних засадах надавачами електронних довірчих послуг. Отже, зважаючи на вищенаведене, поліцейський за результатами розгляду справи в адміністративному провадженні в межах своїх повноважень може приймати адміністративний акт в електронній формі та особа має право зробити власноручний підпис на електронному сенсорному пристрої (за допомогою якого створюється ЦВП), підписавши таким чином електронний документ, підпис у якому може бути прирівняний до власноручного підпису особи. Але навіть за таких умов обмеження становлять договірні засади такої взаємодії, що потребує детального вивчення та розроблення більш предметного нормативно-правового акта, який регулюватиме можливість використання ЦВП в діяльності органів Національної поліції України.

Можливість для особи ознайомитися з електронною формою документа, підписаного нею з використанням ЦВП, розглядається через відправлення на

вказаний e-mail особи або через відправлення у застосунок «ДІЯ» (державне підприємство «ДІЯ») повної форми підписаного особою з використанням ЦВП електронного документа. Така можливість електронного відправлення документів повинна покращити ефективність, швидкість, зручність у діях поліцейського, подолати ймовірність загублення або пошкодження паперової форми документа особою чи поліцейським, і саме таким чином ми зможемо значно покращити екологічне середовище, скоротивши необхідність у використанні паперу.

5. Висновки

На наше переконання, можливість використання ЦВП (який може прирівнюватися до власноручного підпису) в діяльності Національної поліції України є необхідним елементом електронного урядування, який має на меті реалізацію зручного, ефективного та дієвого інструменту на практиці та повинен уже зараз бути доступним для кожної особи в разі використання електронного документообігу у взаємодії з органами Національної поліції України. Тобто вже зараз потрібно розробляти нормативне регулювання використання ЦВП в діяльності органів Національної поліції України, яке дасть змогу населенню під час взаємодії з поліцією досить легко на електронному пристрої із сенсорним екраном підписувати цифровим власноручним підписом електронні форми документів, що має перспективу в підвищенні заінтересованості суспільства у впровадженні електронного урядування в Україні та формуванні нового типу держави.

Список використаних джерел:

1. Declaration of Principles Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium // Document WSIS-03/GENEVA/DOC/4-E – 12 December 2003. URL: <https://www.itu.int/net/wsis/docs/geneva/official/dop.html> (дата звернення: 13.03.2024).
2. Про затвердження Положення про використання електронного підпису та електронної печатки : постанова Національного банку України; Положення, Стандарт від 20 грудня 2023 року № 172. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0172500-23> (дата звернення: 09.03.2024).
3. Державне підприємство «ДІЯ» URL: <https://diia.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2023).
4. Марченко В. В. Електронне урядування в органах виконавчої влади: адміністративно-правові засади : монографія / В. В. Марченко. Харків : Панов, 2016. 444 с. ISBN 978-617-7474-10-3.
5. Національний стандарт України: Державна уніфікована система документації. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів. ДСТУ 4163:2020. Видання офіційне. ДП «УкрНДНЦ» від 01 липня 2020 року № 144. URL: https://zakon.help/files/article/11494/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%204163_2020.pdf (дата звернення: 19.02.2024).
6. Ірина Верес. Правове регулювання електронних підписів. Цивільне право і процес. 2017. № 7. С. 1115. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/3/3.pdf> (дата звернення: 11.03.2024).
7. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус : Закон України від

20 листопада 2012 року № 5492-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17> (дата звернення: 07.03.2024).

8. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 09.03.2024).

9. Про електронну комерцію : Закон України від 3 вересня 2015 року № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19> (дата звернення: 09.03.2024).

10. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20> (дата звернення: 23.02.2024).

11. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 20.11.2023).

12. Про затвердження Інструкції з формування та ведення інформаційної підсистеми «Адміністративна практика» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 березня 2023 року № 180. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0727-23> (дата звернення: 08.12.2023).

13. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 7 листопада 2015 року № 1395. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15> (дата звернення: 25.02.2024).

14. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 травня 2003 року № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 29.11.2023).

15. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги : Закон України від 5 жовтня 2017 року № 2155-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> (дата звернення: 11.03.2024).

References:

1. Declaration of Principles Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium // Document WSIS-03/GENEVA/DOC/4-E – 12 December 2003. Retrieved from: <https://www.itu.int/net/wsisis/docs/geneva/official/dop.html> [in English].

2. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro vykorystannya elektronnoho pidpysu ta elektronnoyi pechatky: Postanova Natsionalnoho banku Ukrainy; Polozhennya, Standart (2023) [On Approval of the Regulation on the Use of Electronic Signature and Electronic Seal: Resolution of the National Bank of Ukraine; Regulation, Standard] № 172. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0172500-23> [in Ukrainian].

3. Derzhavne pidpryyemstvo “DIIA” [State Enterprise “Diia”]. Retrieved from: <https://diia.gov.ua> [in Ukrainian].

4. Marchenko, V.V. (2016). Elektronne uryaduvannya v orhanakh vykonavchoi vlady: administratyvno-pravovi zasady: monohrafiya [E-governance in executive bodies: administrative and legal principles: a monograph]. *Panov*, ISBN 978-617-7474-10-3, p. 444 [in Ukrainian].

5. Natsionalnyy standart Ukrayiny: Derzhavna unifikovana systema dokumentatsiyi. Unifikovana systema orhanizatsiyino-rozporyadchoyi dokumentatsiyi. Vymohy do oformlennya dokumentiv. DSTU 4163:2020 Vydannya ofitsiyne DP “UkrNDNTS” (2020) [National Standard of Ukraine: State Unified Documentation System. Unified system of organisational and administrative documentation. Requirements for the execution of documents. DSTU 4163: 2020 Edition of the official SE “UkrNDNC”]. No. 144. Retrieved from: https://zakon.help/files/article/11494/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%204163_2020.pdf [in Ukrainian].

6. Veres, Iryna (2017). Pravove rehulyuvannya elektronnykh pidpysiv [Legal regulation of electronic signatures] Tsyvilne pravo i protses, no. 7, pp. 1115. Retrieved from: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/3/3.pdf> [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy "Pro Yedynyy derzhavnyy demohrafichnyy reyestr ta dokumenty, shcho pidtverdzhuyut' hromadyanstvo Ukrayiny, posvidchuyut osobu chy yiyi spetsialnyy status" (2012) [Law of Ukraine "On the Unified State Demographic Register and Documents Confirming Ukrainian Citizenship, Identity or Special Status"]. No. 5492-VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5492-17> [in Ukrainian].

8. Zakon Ukrainy "Tsyvilnyy kodeks Ukrainy" (2004) [The Civil Code of Ukraine]. No. 435-IV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].

9. Zakon Ukrainy "Pro elektronnu komertsiyu" (2015) [Law of Ukraine "On Electronic Commerce"]. No. 675-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19> [in Ukrainian].

10. Zakon Ukrainy "Pro administratyvnu protseduru" (2022) [Law of Ukraine "On Administrative Procedure"]. No. 2073-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20> [in Ukrainian].

11. Zakon Ukrainy "Pro Natsionalnu politsiyu" (2015) [Law of Ukraine "On the National Police"]. No. 580-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennya instruktsiyi z formuvannya ta vedennya informatsiyanoi pidsystemy "administratyvna praktyka" informatsiyno-komunikatsiyanoi systemy «informatsiynyy portal Natsionalnoi politsiyi Ukrainy»: nakas Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrayiny (2023) [On Approval of the Instruction on the Formation and Maintenance of the Information Subsystem "Administrative Practice" of the Information and Communication System "Information Portal of the National Police of Ukraine": Order of the Ministry of internal affairs of Ukraine]. No. 180. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0727-23> [in Ukrainian].

13. Pro zatverdzhennya instruktsiyi z oformlennya politseys'kymy materialiv pro administratyvni pravoporushennya u sferi zabezpechennya bezpeky dorozhn'oho rukhu, zafiksovani ne v avtomatychnomu rezhymi: nakas Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrayiny (2015) [On approval of the instruction on processing by police of materials on administrative offences in the field of road traffic safety, recorded not in automatic mode: order Ministry of internal affairs of Ukraine]. No. 1395. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15> [in Ukrainian].

14. Zakon Ukrainy "Pro elektronni dokumenty ta elektronnyy dokumentoobih" (2003) [Law of Ukraine "On Electronic Documents and Electronic Document Management"]. No. 851-IV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> [in Ukrainian].

15. Zakon Ukrainy "Pro elektronnu identyfikatsiyu ta elektronni dovirchi posluhy" (2017) [Law of Ukraine "On electronic identification and electronic trust services"]. No. 2155-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19> [in Ukrainian].

**ADMINISTRATIVE AND LEGAL BASIS FOR THE USE
OF DIGITAL HANDWRITTEN SIGNATURE IN THE ACTIVITIES
OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE****Dmytro Maslov,**

Postgraduate Student at the Department of State and Legal Disciplines, Criminal Law
and Procedure of the H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
orcid.org/0009-0002-2783-3347
pocht8888@gmail.com

The purpose of the article is to highlight the need to use a digital handwritten signature as a modern, efficient, convenient and environmentally friendly element of e-governance for society in the activities of the National Police of Ukraine.

Methods. The article uses the following research methods: analysis; comparative legal; analogy; generalisation; idealisation; formalisation; synthesis. This list of research methods used made it possible to formulate the analysed material in accordance with the purpose of this article.

Results. The article examines the administrative and legal framework for the use of such an element of e-government as a digital handwritten signature in the activities of the National Police of Ukraine. The author highlights the current regulations governing the use of digital handwritten signatures in public authorities. Examples of the use of digital handwritten signatures in the National Police of Ukraine through the interaction of the population with the police are given. The author considers recommendations regarding the current legislation on the regulation of the use of digital handwritten signature as such, which is equivalent to a handwritten signature for signing electronic forms of documents. The author examines the efficiency, speed and environmental friendliness of electronic document management when using a digital handwritten signature in the activities of the National Police. The author notes that the full form of a signed electronic document using a digital handwritten signature is available to persons in electronic form.

Conclusions. Currently, the use of digital handwritten signatures is regulated by law only in a few state bodies, which limits the public demand for the possibility of public access to a wide range of modern technologies. In our opinion, such a possibility of signing electronic documents using a digital handwritten signature should not be limited exclusively to contractual relations, which does not allow a person to sign an electronic document created by a police officer in a convenient, fast and publicly accessible way. signature indicates the demand of society for such an element of e-government as a modern, efficient, convenient and environmentally friendly element of e-government for society in the activities of the National Police of Ukraine. The introduction of such an element as a digital handwritten signature in the activities of the National Police of Ukraine can become a fairly convenient and widespread way of signing electronic documents, which will attract greater public demand for informatisation of society.

Key words: e-governance, administrative procedure, touch electronic device, electronic document, administrative case, administrative act.